

2022, Het was me het jaartje wel.

Jaarverslag Illustere Figuren

Foto: Marleen Annema

1. Inleiding

2022 gaat in de hoofden van de makers en medewerkers van Illustere Figuren herinnert worden als een uitdagend en druk jaar. Het tweede jaar met de structurele subsidie van de provincie Fryslân. Een jaar waarin we nog te maken hadden met een staartje Covid-19, die behoorlijke invloed had op de organisatie en op verschillende projecten. Een jaar waarin de maatschappij weer open ging en soms voelde alsof we harder moesten werken dan ooit om voorstellingen aan de man te brengen en de organisatie gaande te houden. Een jaar waarin we noodgedwongen een project moesten uitstellen door gebrek aan toegekende fondsen.

Ondanks dat de bovenstaande opsomming enigszins negatief overkomt, kijken we terug op een goed jaar. Het was namelijk ook het jaar waarin we voor het eerst volgens onze eigen visie en werkwijze een volledig project konden ondernemen (De Weldoener). Het was het jaar waarin we experimenteerden met onze Pressie Projecten, waarvan we er maar liefst 3 ondernomen. Het was het jaar waarin we investeerden in onszelf als collectief door workshops van vooraanstaande makers te volgen. En het was het jaar waarin we met elkaar in een hutje op de hei logeerden (op eigen kosten) om de vriendschap die ten grondslag ligt aan het collectief te vieren.

2022, het was me het jaartje wel.

Dit verslag is geschreven door Joeso Peters, Tim Verbeek, Raymond Muller en Zen Roorda (makers), Loes Nuijten (publicitair medewerker) en Joran de Boer (creatief producent).

Het jaarverslag is gelezen en goedgekeurd door het bestuur van Illustere Figuren. Bij vragen of opmerkingen, neem gerust contact met ons op!

Voorzitter

Marrienne Hoekstra

28-02-2023

Secretaris

Marjan Houkes

01-03-2023

2. Activiteiten

Toen de lock down's eindelijk achter de rug waren, knalde Illustere Figuren uit de startblokken. Een veelheid aan verschillende activiteiten is ondernomen.

- **Speelbeurten *Outsourcing***

In 2022 speelden we nog drie voorstellingen van *Outsourcing, of de kunst van het uitbesteden*. Zo stonden we voor het eerst in de stadsschouwburg van Utrecht in een uitverkochte zaal (toegegeven was de zaal vooral uitverkocht vanwege de beperkende maatregelen)! Omdat er door de laatste lockdown nog een aantal speelbeurten in 2022 is geannuleerd en we zowel vanuit de pers als vanuit het publiek zeer lovende reacties hebben gekregen (en we zelf ook enthousiast zijn over het stuk), hebben we plannen om in een later stadium *Outsourcing* te hernemen. Om zo deze voorstelling de aandacht en het podium te geven die het in onze ogen verdient.

Foto: Niels Knelis

- **De Weldoener**

De voorstelling de Weldoener werd ontwikkeld door de makers van Illustere Figuren in samenwerking met eindregisseur Klemens Patijn en vormgever Eva Koopmans. Wytze Veenstra tekende voor de techniek. Eva Vos deed de productie. Joran de Boer was creatief producent en Tim Verbeek (van het makerscollectief) was kartrekker voor dit project. In september 2021 vingen we aan met het eerste repetitie blok voor De Weldoener. Het inhoudelijke uitgangspunt van deze voorstelling was nog behoorlijk breed ondanks de vaststaande elementen. Die vaststaande elementen zijn: de locatie van de voorstelling is een kerk. De vorm van de voorstelling is een televisie talkshow. De thema's zijn 'polarisatie en nuance' en het vertrekpunt is de heilige Bonifatius.

In januari 2021 zouden we aanvangen met het tweede repetitie blok. Helaas door een corona besmetting bij een speler en een burn out bij een andere speler moest het repetitie blok verschoven en opgeknipt worden. In de laatste repetitie fase, waaronder ook de montage (de fase van het repetitieproces waarin licht, geluid, decor en kostuum samenkomen) valt, kregen we nog een corona besmetting voor de kiezen. Ditmaal was het eindregisseur Klemens Patijn die een aantal dagen afwezig was. Vooral in de montagefase was dit funest. Gelukkig kon Klemens de laatste vier dagen van de montage weer aanhaken. Deze dagen hebben we dan ook ten volle benut. Drie dagdelen per dag werkten we in de kerk en hebben we de voorstelling gemaakt.

Het eindproduct was een voorstelling van zestig minuten die geschikt was om in kerken te spelen en mensen op een laagdrempelige manier en met humor uitdaagde om te twijfelen en na te denken over de kracht van de nuance. De voorstelling werd met veel energie en spelplezier gebracht. In 2021 hadden we een tourplanning gemaakt van twintig voorstellingen. Door tegenvallende bezoekersaantallen hebben we uiteindelijk achttien voorstellingen gespeeld in kerken door heel Nederland.

Foto: Nienke Maat

- **Pressie Projecten**

Door een bijdrage van de provincie zijn we gestart met de Pressie Projecten. We kiezen ervoor om, naast de projecten uit ons meerjarenplan, ook kleine en experimentele voorstellingen te maken met een actueel thema of een gewenst vormonderzoek. In dit soort projecten doen we thema-onderzoek en experimenteren we twee weken met nieuwe vormen en samenwerkingen. Een Pressie Project heeft als doel om in korte tijd een experiment in voorstellingsvorm te ontwikkelen. Dit doen we om artistiek en inhoudelijk te kunnen reageren op actuele ontwikkelingen. Op deze manier stimuleren we onszelf om te blijven experimenteren en verbinden we nieuw publiek aan ons, zonder de druk te voelen om voorstelling te moeten maken die op tour zou moeten. Daarnaast bieden de Pressie Projecten de mogelijkheid om alvast een voorschot te nemen op het nieuwe kunstenplan, zodat nieuw werk kan worden ontwikkeld op de vloer in plaats van aan de schrijftafel.

In 2022 maakten we drie Pressie Projecten.

- **Pressie Project 1: 4x solo**

Om te onderzoeken hoe het is om een keer alleen op de vloer te staan, zonder compromissen te moeten sluiten met de andere makers, maakten de makers van Illustere Figuren alle vier een solo. De solo's gingen over roofkunst (Tim), pedofilie (Zen) de interne kloof door zowel acteur als voetbalsupporter te zijn (Raymond) en een studie van de grond (Joeso).

Voor de makers was het een zegen om in de nabijheid van elkaar, maar toch individueel te creëren. Opvallend was dat elk lid van het collectief volledig zijn eigen keuzes kon maken waardoor er een compromisloze presentatie (per persoon) ontstond. Doordat de vier makers wel allemaal in de Doas werkten, konden ze wel bij elkaar terecht voor feedback en regie.

Het resultaat waren vier veelbelovende solo's die allemaal een basis kunnen vormen voor toekomstige, volledige voorstellingen. De solo's zijn geregistreerd en uitvoerig besproken, met elkaar en met het publiek.

• **Pressie Project 2: De Woordenfabriek**

In december hebben Wytze Veenstra (muziek en zang), Joeso Peters (muziek en spel) en Zen Roorda (spel) een productie gemaakt, geïnspireerd op het prentenboek Het Grote Land Van De Woordfabriek. Een kindervoorstelling over een wereld waar je eerst een woord moet eten alvorens je hem kan uitspreken. De makers hebben geëxperimenteerd met een groot bouwsel als fabriek waarbij gebruik werd gemaakt van een gedetailleerd schaduwspel. Daarnaast speelden zij personages in deze wereld. Het geheel werd (be)geleid door de live muziek: drums, piano, cajon, kalimba en zang. In 30 minuten ziet het publiek hoe een schoonmaker van de fabriek een andere werknemer bevriend en zelfs verliefd wordt. Hij heeft alleen geen dure en mooie woorden, hij moet het doen met *groentesoep*, *doedelzak* en *waterstraal*. Het ontdekken van woorden past goed bij de leeftijd van 6 t/m 9 jaar. Dit is dan ook de doelgroep voor deze productie.

Er is een try-out gespeeld voor een 29 kinderen in bovengenoemde leeftijdsgroep. De kinderen waren betrokken, moesten veel lachen, danste en dachten mee. Bij het nagesprek bleken ze ook het concept goed te vatten.

In de voorjaarsvakantie 2023 wordt het project weer hervat en worden de openbare voorstellingen gespeeld voor kinderen en ouders/begeleiders.

Foto: Marleen Annema

- **Pressie Project 3: Treintjes (6+)**

Een vloer vol met houten IKEA treinspoor en een zelf rijdende trein met een paar wagonnetjes. Dat was de basis voor het experiment "Treintjes". Tim Verbeek zocht heel marktplaats af naar het speelgoed en ontwikkelde vervolgens er met acteur Peter Vandemeulebroecke een korte kindervoorstelling mee. De voorstelling werd gerepeteerd en ontwikkeld bij Het Zuidelijk Toneel en speelde vervolgens 4 keer in onze ruimte in de DOAS in Leeuwarden.

Het experiment kan geslaagd genoemd worden omdat zowel de repetities als de presentatie voor publiek smaakten naar meer. In korte tijd is gezocht naar de mogelijkheden die de vorm (de treintjes) boden en in dezelfde tijd is gezocht naar hoe de inhoud (het leven) voor kinderen interessant te maken. Dit leverde interessant materiaal op dat met meer tijd en regie tot een voorstelling gemaakt zou kunnen worden.

In een volgend kunstenplan is de doelgroep kinderen er eentje waar wellicht mogelijkheden en kansen liggen. Tegen die tijd kan dit concept (en dus alle sporen en treintjes) weer van de plank gehaald worden om het door te ontwikkelen met een regisseur en vormgever.

3. Artistieke voorbereidingen in 2022

Oorspronkelijk waren we van plan om De Titaantjes in 2022 in première te laten gaan. Door tegenvallende inkomsten uit fondsen is er besloten om het project een jaar door te schuiven, zodat we tijd, ruimte creëren om genoeg financiële middelen te hebben om het project volwaardig te kunnen maken. Daardoor is 2022 een jaar geweest waarin voorbereidingen voor De Titaantjes grote aandacht hebben gekregen. Er is in totaal vier weken gerepeteerd aan het project, met twee tussentijdse presentaties voor publiek.

Het uitstellen van de voorstelling Titaantjes is bij de Provincie aangegeven middels een officieel wijzigingsverzoek en inmiddels ook goedgekeurd.

Daarnaast is er gestart met het voorbereiden van De Thuibtribune, het project dat in het najaar van 2023 in première gaat.

4. Overige artistieke activiteiten, ontwikkelingen en samenwerkingen

De Intergalactische Hoorspelen

In januari 2022 trokken de makers naar een aantal basisscholen om daar de *Intergalactische Hoorspelen* te spelen. Speciaal voor het onderwijs werd een lespakket samengesteld en werden de hoorspelen aangepast op groep 4 tot en met 8. Dit pakte goed uit. De kinderen hadden een actieve rol in de hoorspelen en de fantasie werd goed geprikkeld. Er zijn 12 schoolvoorstellingen voor basisschool leerlingen gespeeld.

Middelbare school Piter Jelles Ynsicht is met vijf klassen tweedejaars langs geweest de DOAS. De leerlingen kregen een korte voorstelling waarna ze zelf een hoorspel gingen fabriceren. In januari en maart 2023 komen de hoorspelen weer terug voor het basis en voortgezet onderwijs.

Foto: Niels Knelis

Zelfontwikkeling: workshops Tjebbe Roelofs en Jurriaan Kamp

In 2021 vroegen we als collectief subsidie aan voor onze eigen ontwikkeling binnen de regeling *Stimuleringsregeling Cultuur: Ontwikkeling en Innovatie*. In 2022 is een start gemaakt met een reeks artistieke workshops en masterclasses van gerenommeerde theatermakers.

De eerste masterclass werd gegeven door Tjebbe Roelofs. Tjebbe Roelofs is een gerenommeerd mime acteur. Als mimer speelt hij bij Theater Artemis en Het Houten Huis. Naast zijn werk als speler geeft Tjebbe ook masterclasses en is docent op de Amsterdamse Toneelschool Zijn specialisme is het aanwezig zijn in het 'hier en nu' en het acteren door het uitvoeren van fysieke handeling.

De speelstijl van Tjebbe Roelofs sluit goed aan bij de leervraag van de makers van het collectief proberen als zichzelf in het 'hier en nu' aanwezig te zijn op de vloer. Handeling en activiteit als spel in te zetten, op dit vlak valt echter nog wat te leren. Om deze redenen is Tjebbe gevraagd een masterclass te komen geven.

De dag erna ontvingen we Jurriaan Kamp voor een improvisaties workshop. Jurriaan Kamp is een doorgewinterde improvisatie specialist. Als improvisatie docent geeft hij les bij verschillende grote onderwijsinstanties en als improvisatie acteur heeft hij bij verschillende gezelschappen gespeeld.

De Masterclass van Jurriaan Kamp besloeg een dag. In deze tijd heeft hij het collectief samen laten spelen. Telkens volgens de 'regels' van improvisatie: accepteren, incasseren en handelen. Het was een waardevolle dag omdat de makers handvatten ontvingen voor het werken vanuit improvisaties.

Samenwerking met Docent Theater en D'Drive

Illustere Figuren wil zich graag meer ontwikkelen als een platform voor beginnende makers. Hierin wil ze eerst haar zichtbaarheid vergroten bij de lokale theateropleidingen in Leeuwarden. In dit voorjaar komen de studenten van D'drive en Docent Theater naar de studio van het collectief om een presentatie bij te wonen, korte workshop te volgen en in gesprek te gaan met de makers. Tijdens dit gesprek wordt er ingegaan op wat het Illustere Figuren te bieden heeft op het gebied van (afstudeerstages) en startende makers binnen het culturele veld. De leden van het collectief zijn zelf bewust in het noorden gebleven en willen talenten van de nieuwe generatie verleiden hetzelfde te doen. De eerste stap hierin is hen een plek en begeleiding geven. Voorafgaand aan die eerste stap is er contact nodig tussen de opleidingen en Illustere Figuren.

Onder onze vleugels

Rick Zijlstra, inmiddels afgestudeerd aan de pop academie studeerde in het voorjaar van 2022 af aan de popacademie Leeuwarden. Om af te studeren moest hij een voorstelling ontwikkelen waarin zijn vaardigheden tot uiting kwamen. Rick wilde een voorstelling maken over man-zijn in de huidige maatschappij.

Rick klopte bij Illustere Figuren aan met de vraag of hij dat bij ons en met onze begeleiding kon doen. Dat is gebeurd. Rick heeft een prachtige solo voorstelling gemaakt die drie keer uitverkocht. Hij werd begeleid door Tim en Zen.

Het was een prettige samenwerking. We onderzoeken nu of het mogelijk is om vaker afstudeerstukken bij ons te presenteren en de processen daarvan te begeleiden.

5. Publiciteit

Dit jaar is gekozen voor het verduurzamen van de ingezette koers en voor het ontwikkelen van een passende marketingcampagne bij het spelen op locatie.

Ingezette koers:

De website, socials en toon van teksten in dezelfde stijl en taal doorvoeren. Voorheen waren de teksten soms wat lang en ingewikkeld, nu kiezen we voor de lichte toon die ook herkenbaar is uit de voorstellingen. We benutten de website steeds beter, door nu ook regelmatig eigen verkoop via deze weg te doen. Hierdoor hebben we zelf de gehele organisatie in de hand.

De socials blijven groeien qua aantal volgers, deze koers willen we uiteraard doorzetten.

De verbinding tussen marketingmiddelen, live en online, wordt steeds meer gevonden. Bijvoorbeeld: een visitekaartje op iedere publieks stoel met directe link naar hoe ons te volgen op socials. Los daarvan heeft ieder kanaal zijn eigen functie: de website is voor informeren kaartverkoop en dient als naslagwerk, socials voor een kijkje achter de schermen en persoonlijke bonding, drukwerk voor zichtbaarheid op locatie.

Spelen op locatie vraagt om aanpassing in marketingstrategie:

Spelen op locatie vraagt om een aanpassing in pr, namelijk: veel bellen met de lokale partner, persoonlijk contact onderhouden en binnen deze netwerken pr uitzetten.

Er is voor deze tour veel maatwerk geleverd. Per locatie ging er een vraag uit naar welk drukwerk of merchandise uit ons marketingpakket gewenst was, en wat de lokale mogelijkheden waren. Zo is er een spandoek gedrukt; stonden we op bijna iedere speellocatie in de buurtkrant; leverden we voorgeschreven whatsapp-berichten en uitnodigingen; en schakelden we lokale mensen in voor verspreiding via hun netwerk van verenigingen en familie/vrienden en voor verspreiding van drukwerk. De lokale mensen weten beter waar je als inwoner van een dorp echt vaak bent en waar het dus effectief is.

Dit lijkt voor spelen op locatie beter te werken dan spreiding via professionele netwerken, waardoor een flyer in een folderrek belandt van een culturele organisatie.

Door te werken met mensen die niet altijd ervaren zijn in pr en vaak vrijwillig, hebben we veel lering getrokken uit hoe te werken met deze doelgroep en hoe dit in de toekomst nog beter in te zetten. Namelijk: zo veel mogelijk persoonlijk contact onderhouden en kant-en-klaar marketingmaterialen toesturen. om vervolgens achteraf ook terug te koppelen hoe hun hulp geholpen heeft. Zij doen dit immers vrijwillig, en zijn vaak ook weer onderdeel van ons toekomstig publiek.

Hoe verder:

Aangezien we in de toekomst vaker op locatie zullen spelen, willen we deze strategie uitbouwen. Simpelweg langs de deuren gaan met een flyer en het verhaal dat er om de hoek een toffe voorstelling speelt, is effectief: maar voor spelers en organisatie onhaalbaar omdat het team er niet al dagen van tevoren is en tijdens een speeldag de handen al vol heeft. Voor een volgende locatievoorstelling willen we hierbij zoeken naar de oplossing waarbij we geld reserveren voor lokale mensen die dit voor ons kunnen doen. Hierdoor zal de betrokkenheid ook weer groter worden, want nu berust het vaak op vrijwillige hulp.

Publiek en kaartverkoop:

Bezoekersaantallen waren in verhouding tot de inzet van de marketing laag. Veel mensen kopen op de dag zelf pas een kaartje. Een logische nasleep van corona, maar een groot dilemma voor een collectief als dit. Want wanneer beslis je dan of het financieel haalbaar is om te spelen of niet. Een lastige kwestie, omdat je geen reclame wil maken voor iets wat misschien de volgende dag gecanceld wordt maar ook de spelers niet voor 2 man wil laten staan. Echter, van publiek komt weer nieuw publiek. Deze beslissing komt in praktijk vooral neer op een financiële: in hoeverre kan het nog uit om te spelen.

6. Activiteiten in cijfers

In 2022 speelden we in totaal 25 voorstellingen voor 827 mensen. Daarnaast presenteerden we twee work-in-progresses voor in totaal 43 bezoekers. We speelden twaalf schoolvoorstellingen van de *Intergalactische Hoorspelen* voor in totaal 360 kinderen. We speelden een try-out van De Woordenfabriek voor een schoolklas van 29 kinderen. Daarnaast speelden we 4 maal het pressieproject treintjes voor in totaal 33 mensen en 3 maal het pressieproject Solo's voor 104 mensen (waarvan 54 tijdens een Stormram avond in Winschoten).

In het afgelopen jaar vielen bij ons (maar in de volledige podiumkunstenector) de publieksaantallen ietwat tegen. We hopen dit jaar meer te spelen en voor meer mensen. We merken (ook bij andere collectieven, gezelschappen en theaters om ons heen) dat het qua publiek langzaam weer begint aan te trekken. De mensen lijken de weg naar de theaters weer te vinden. Dit geeft hoop voor dit komende jaar.

7. Organisatie en reflectie op toepassing van de codes

Het afgelopen jaar hebben we de samenwerking met een aantal zzp'ers verder verstevigd door hen op projectbasis, maar wel regelmatig, in te huren is er meer stabiliteit en continuïteit in het ontwikkelen van de projecten ontstaan. Het is daardoor gebleken dat we gemakkelijker kunnen schakelen bij tegenslagen. Tevens geeft het ons de mogelijkheid om de mensen om ons heen eerlijker te betalen voor het werk. We pogen iedereen volgens de Fair-Practice code te betalen. In alle eerlijkheid lukt dit nog niet altijd. Vooral de makers (en oprichters) van het collectief leveren bij een gat in de begroting als eerste (een deel van) hun honorarium in. Hun noodzaak om voorstellingen te maken is dusdanig, dat ze deze opoffering maken. Dit is natuurlijk niet hoe we het wensen. Hierin ligt een enorme kans (en verlangen naar) op verbetering. Het bestuur van de stichting heeft zich voorgenomen om in het vervolg steviger, strenger en dichter op de producties en begrotingen te zitten om bovenstaande situaties te voorkomen.

In 2022 hebben we een extern vertrouwenspersoon gekregen; met een uitgebreid nieuw veiligheidsprotocol die iedereen van ons krijgt wanneer zij bij ons tijdelijk werken proberen we een zo veilig mogelijke werkomgeving te creëren. Sinds half november 2022 is creatief producent Joran de Boer met verlof gegaan en hebben makers Zen Roorda en Tim Verbeek haar taken tijdelijk overgenomen.

Stichting Illustere Figuren zoekt naar meer diversiteit en inclusie. Dit is een zoektocht die aan het begin van het meerjarenplan is ingezet en die we voorzetten. Wanneer we werken met externe mensen (gastregisseurs, gastacteurs en andersoortige medewerkers) kijken we naast de kwaliteit ook naar wat iemand inhoudelijk nog meer mee kan brengen en of dit onze blik en de blik van het publiek kan verruimen. Hierbij denken we aan culturele diversiteit, gender diversiteit en andere zaken die het collectief en de voorstellingen veelzijdiger, inclusiever en interessanter maken. Hier vallen nog stappen in te maken, de zoektocht gaat voort.

8. Financieel verslag

Dit jaar was financieel ingewikkeld. Naast de tegenvallende inkomsten uit de speelbeurten van De Weldoener (Corona, bedankt!) vielen de inkomsten uit fondsen voor De Titaantjes tevens tegen. We hebben dit kunnen opvangen door op verschillende posten in de jaarbegroting te besparen, alsook door ons eigen vermogen aan te spreken om zoveel mogelijk alle medewerkers fair te kunnen uitbetalen. Daarnaast hebben we het project De Titaantjes moeten doorschuiven, zodat we het risico niet zouden lopen dit jaar met een negatief resultaat te eindigen.

In de bijgevoegde jaarrekening het overzicht van onze financiële situatie.

9. Bijlage: Activiteitenlijst

Zaaknummer:	PF-2020/207236.
Organisatie:	Stichting Illustere Figuren
Project:	Meerjarensubsidie 2020 - 2024
jaar:	2022

Activiteit/voorstelling	Gerealiseerd als beoogd?	Opmerkingen	Deel van het meerjarenplan?
De Weldoener	Ja.	Gerealiseerd zoals beoogd met enkele kanttekeningen. Zie paragraaf 2 van het activiteitenverslag.	Ja.

De Titaantjes	Nee.	Niet kunnen realiseren in verband met tegenvallende subsidie inkomsten uit fondsen. In overleg en met goedkeuring van de provincie uitgesteld naar 2023. Zie paragraaf 3 van het activiteitenverslag.	Ja.
Outsourcing	Nee.	Speelbeurten van Outsourcing hebben we in 2022 niet allemaal kunnen realiseren in verband met Corona. Nationale maatregelen maakte het onmogelijk. Zie paragraaf 2 van het activiteitenverslag.	Ja.
De Intergalactische Hoorspelen	Ja.	Zie paragraaf 4 van het activiteitenverslag.	Nee.
Ontwikkelingsworkshops	Ja.	Zie paragraaf 4 van het activiteitenverslag.	Nee.
Pressieprojecten 1 t/m 4	Ja.	Zie paragraaf 2 van het activiteitenverslag.	Nee.
Samenwerkingen met HBO's en MBO's	Ja.	Zie paragraaf 4 van het activiteitenverslag.	Nee.